

DREPTURILE SI FACILITATILE PERSOANELOR CU HANDICAP

Drepturile persoanelor cu handicap:

Drepturile persoanelor cu handicap sunt reglementate de **Legea nr. 448/2006** (actualizata 2016) ***privind protectia si promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, republicata.***

In vederea asigurarii asistentei de recuperare/reabilitare, persoanele cu handicap au dreptul la:

- **dispozitive medicale gratuite** in ambulatoriu, conform listei si in conditiile prevazute in Contractul-cadru privind conditiile acordarii asistentei medicale in cadrul sistemului asigurarilor sociale de sanatate si a normelor sale de aplicare;
- servicii gratuite de cazare si masa si pentru insotitorul copilului cu handicap grav sau accentuat ori al adultului cu handicap grav sau accentuat in unitatile sanitare cu paturi, sanatorii si statiuni balneare, la recomandarea medicului de familie ori a medicului specialist, asigurate de la Fondul national unic de asigurari sociale de sanatate, conform Contractului-cadru privind conditiile acordarii asistentei medicale in cadrul sistemului de asigurari sociale de sanatate;
- **un bilet gratuit de tratament balnear**, in cursul unui an, pe baza programului individual de reabilitare si integrare sociala si a recomandarii medicului de familie sau a medicului specialist.

Persoanele cu handicap au acces liber si egal la orice forma de educatie, indiferent de varsta, in conformitate cu tipul, gradul de handicap si nevoile educationale ale acestora. Persoanelor cu handicap li se asigura educatia permanenta si formarea profesionala de-a lungul intregii vieti.

Educatia persoanelor cu handicap este parte integranta a sistemului national de educatie, coordonat de Ministerul Educatiei, Cercetarii si Tineretului.

In cadrul procesului de invatamant, indiferent de nivelul acestuia, persoanele cu handicap au dreptul la:

- servicii educationale de sprijin;
- dotarea cu echipament tehnic adaptat tipului si gradului de handicap si utilizarea acestuia;
- adaptarea mobilierului din salile de curs;
- manuale scolare si cursuri in format accesibil pentru elevii si studentii cu deficiente de vedere;
- utilizarea echipamentelor si softurilor asistive in sustinerea examenelor de orice tip si nivel.

In vederea asigurarii accesului persoanelor cu handicap la obtinerea unei locuinte, autoritatile publice au obligatia sa ia masuri pentru introducerea unui criteriu de prioritate pentru inchirierea, la nivelurile inferioare, a locuintelor care apartin domeniului public al statului ori unitatilor administrativ-teritoriale ale acestuia. **Persoanele cu handicap grav**, familia sau reprezentantul legal pe perioada in care are in ingrijire un copil ori un adult cu handicap grav beneficiaza de urmatoarele drepturi:

- acordarea unei camere de locuit, suplimentar fata de normele minimale de locuit prevazute de lege, pe baza contractelor de inchiriere pentru locuintele care apartin domeniului public sau privat al statului ori al unitatilor administrativ-teritoriale ale acestuia;
- scutirea de la plata chiriei pentru suprafetele locative cu destinatie de locuinte detinute de stat sau de unitatile administrativ-teritoriale ale acestuia si care sunt in folosinta acestor persoane; (de acest drept beneficiaza si **adultul cu handicap accentuat**).

In vederea asigurarii accesului persoanelor cu handicap la cultură, sport și turism copilul cu handicap, precum și persoana care îl însoțește beneficiază de gratuitate la bilete de intrare la spectacole, muzee, manifestări artistice și sportive.

Adulții cu handicap beneficiază de bilete de intrare la spectacole, muzee, manifestări artistice și sportive, astfel:

- adultul cu handicap grav sau accentuat, precum și persoana care îl însoțește beneficiază de gratuitate;
- adultul cu handicap mediu și ușor beneficiază de bilete de intrare în aceleași condiții ca pentru elevi și studenți.

Persoanele cu handicap grav si accentuat beneficiaza de gratuitate pe toate liniile la transportul urban cu mijloace de transport in comun de suprafata si cu metroul. Beneficiaza de aceste prevederi si urmatoarele persoane:

- insotitorii persoanelor cu handicap grav, in prezenta acestora;
- insotitorii copiilor cu handicap accentuat, in prezenta acestora;
- insotitorii adultilor cu handicap auditiv si mintal accentuat, in prezenta acestora, pe baza anchetei sociale realizate de catre asistentul social din cadrul compartimentului specializat al primariei in a carei raza teritoriala isi are domiciliul sau resedinta persoana cu handicap;
- asistentii personali ai persoanelor cu handicap grav;
- asistentii personali profesioniști ai persoanelor cu handicap grav sau accentuat.

Legitimatia pentru transportul urban cu mijloace de transport in comun de suprafata este valabila pe intregul teritoriu al tarii, fiind recunoscuta de toate regiile de transport local, si este eliberata de directiile generale de asistenta sociala si protectia copilului judetene, respectiv locale ale sectoarelor municipiului Bucuresti, costurile fiind suportate din bugetele judetelor, respectiv ale sectoarelor municipiului Bucuresti.

Persoanele cu handicap grav beneficiază de gratuitatea transportului interurban, la alegere, cu orice tip de tren, in limita costului unui bilet la tren interregio IR cu regim de rezervare la clasa a II-a, cu autobuzele sau cu navele pentru transport fluvial, pentru 12 calatorii dus-intors pe an calendaristic. Beneficiaza de aceste prevederi si urmatoarele persoane:

- insotitorii persoanelor cu handicap grav, numai in prezenta acestora;
- asistentii personali ai persoanelor cu handicap grav.

Persoanele cu handicap accentuat beneficiază de gratuitatea transportului interurban, la alegere, cu orice tip de tren, in limita costului unui bilet la tren interregio IR cu regim de rezervare la clasa a II-a, cu autobuzele sau cu navele pentru transport fluvial, pentru 6 călătorii dus-întors pe an calendaristic. Beneficiaza de aceste prevederi si insotitorii copiilor cu handicap accentuat numai în prezenta acestora.

Persoanele cu afectiuni renale care necesita hemodializa in alte localități decat cele de domiciliu beneficiaza de gratuitatea transportului interurban, la alegere, cu orice tip de tren, in limita costului unui bilet la tren interregio IR cu regim de rezervare la clasa a II-a, cu autobuzele sau cu navele pentru transport fluvial și peste numarul de calatorii prevazut, in functie de recomandarea centrului de dializa. Beneficiaza de aceste prevederi si asistentii personali sau insotitorii persoanelor cu handicap care necesita hemodializa. (art. 24)

Persoanele cu handicap beneficiaza de protectie impotriva neglijarii si abuzului, indiferent de locul unde acestea se afla. In cazul in care persoana cu handicap, indiferent de varsta, este in imposibilitate totala sau partiala de a-si administra bunurile personale, aceasta beneficiaza de protectie juridica sub forma curatelei si de asistenta juridica. (art. 25)

Persoana cu handicap poate beneficia de servicii sociale acordate în centre de zi și centre rezidențiale de diferite tipuri, publice, public-private sau private. (art.55).

Prestatii sociale acordate persoanelor cu handicap:

Persoanele adulte cu handicap grav beneficiaza de:

- indemnizatie lunara, indiferent de venituri in cuantum de **234 lei**;
- buget personal complementar lunar, indiferent de venituri in cuantum de **106 lei** ;
- indemnizatie de insotitor in cuantum de **1065 lei** sau asistent personal.

Persoanele adulte cu handicap accentuat beneficiaza de:

- indemnizatie lunara, indiferent de venituri in cuantum de **193 lei**;
- buget personal complementar lunar, indiferent de venituri in cuantum de **79 lei**.

Persoanele adulte cu handicap mediu beneficiaza de:

- buget complementar lunar, indiferent de venituri, in cuantum de **39 lei**;

Nu pot beneficia de prestatii sociale:

- adultii cu handicap ingrijiti si protejati in centre rezidentiale publice, cu exceptia centrului de tip respiro;
- adultii cu handicap care sunt retinuti sau condamnati definitiv la o pedeapsa privativa de libertate, pe perioada retinerii ori detentiei;
- adultii cu handicap grav sau accentuat care realizeaza venituri, aflati in ingrijirea si protectia asistentului personal profesionist.

Copilul cu handicap grav beneficiaza de:

- alocatie de stat in conditiile si in cuantumul prevazut de lege, majorat cu 100%, acordata de Agentia Nationala pentru Prestatii Sociale ;
- buget personal complementar lunar, indiferent de venituri in cuantum de **106 lei**;
- indemnizatie de insotitor in cuantum de **1065 lei** sau asistent personal.

Copilul cu handicap accentuat beneficiaza de:

- alocatie de stat in conditiile si in cuantumul prevazut de lege, majorat cu 100%, acordata de Agentia Nationala pentru Prestatii Social ;
- buget personal complementar lunar, indiferent de venituri in cuantum de **79 lei**.

Copilul cu handicap mediu beneficiaza de:

- alocatie de stat in conditiile si in cuantumul prevazut de lege, majorat cu 100%, acordata de Agentia Nationala pentru Prestatii Sociale (84 lei);
- buget personal complementar lunar, indiferent de venituri in cuantum de **39 lei**.

Copilul cu handicap de tip HIV/SIDA beneficiaza si de:

- alocatie lunara de hrana, calculata pe baza alocatiei zilnice de hrana stabilite pentru consumurile colective din unitatile sanitare publice.

Nu pot beneficia de alocatie si buget personal complementar copiii cu handicap care se afla in internate aferente unitatilor de invatamant special sau in protectie speciala in servicii rezidentiale.

- Conform deciziei Ministerului Muncii, Familiei, Protectiei Sociale si Persoanelor Varstnice, cuantumul **indemnizatiei de insotitor acordata adultului cu handicap grav** potrivit prevederilor art. 58 alin (3) din Legea 448/2006 este in valoare de **1065 lei**.
- Indemnizatia lunara in cuantum egal cu salariul net al asistentului social debutant cu studii medii din unitatile de asistenta sociala din sectorul bugetar, altele decat cele cu paturi, este prevazuta la art. 43 din Legea nr. 448/2006, respectiv a indemnizatiei de insotitor, echivalenta cu salariul net al asistentului social debutant, prevazuta la art. 58 alin. (3) din Legea nr. 448/2006.
- Salariu asistentului personal este echivalent cu cel al asistentului social cu studii medii din unitățile de asistență socială din sectorul bugetar, altele decât cele cu paturi, la momentul actual in cuantum de **1450 lei** salariu brut.

Facilitati sociale acordate persoanelor cu handicap:

Persoanele adulte cu handicap grav beneficiaza de:

- gratuitatea transportului interurban, la alegere, in limita costului unui bilet la tren interregio IR cu regim de rezervare la clasa a II-a, cu autobuzele, in limita a 12 calatorii dus-intors pe an calendaristic;
- gratuitate transport urban cu mijloace de transport in comun de suprafata si cu metrourl.

Persoanele adulte cu handicap accentuat beneficiaza de

- gratuitatea transportului interurban, la alegere, in limita costului unui bilet la tren interregio IR cu regim de rezervare la clasa a II-a, cu autobuzele, in limita a 6 calatorii dus-intors pe an calendaristic;
- gratuitate transport urban cu mijloace de transport in comun de suprafata si cu metrourl.

Copilul cu handicap grav beneficiaza de:

- gratuitatea transportului interurban, la alegere, in limita costului unui bilet la tren interregio IR cu regim de rezervare la clasa a II-a, cu autobuzele, in limita a 12 calatorii dus-intors pe an calendaristic;
- gratuitate transport urban cu mijloace de transport in comun de suprafata si cu metrourl.
- accesul gratuit la asistenta medicala, medicamente si tratament ambulator.

Copilul cu handicap accentuat beneficiaza de:

- gratuitatea transportului interurban, la alegere, in limita costului unui bilet la tren interregio IR cu regim de rezervare la clasa a II-a, cu autobuzele, in limita a 6 calatorii dus-intors pe an calendaristic;
- gratuitate transport urban cu mijloace de transport in comun de suprafata si cu metrourl.
- accesul gratuit la asistenta medicala, medicamente si tratament ambulator.

Copilul cu handicap mediu beneficiaza de:

- accesul gratuit la asistenta medicala, medicamente si tratament ambulator.

Insotitorii copiilor cu handicap grav, in prezenta acestora, si **asistentii personali ai acestora** beneficiaza de gratuitatea transportului interurban, la alegere, in limita costului unui bilet la tren interregio IR cu regim de rezervare la clasa a II-a, cu autobuzele, in limita a 12 calatorii dus intors pe an calendaristic si gratuitate transport urban cu mijloace de transport in comun de suprafata si cu metrourl.

Insotitorilor copiilor cu handicap accentuat, in prezenta acestora, au dreptul, la gratuitatea transportului interurban, la alegere, in limita costului unui bilet la tren interregio IR cu regim de rezervare la clasa a II-a, cu autobuzele, in limita a 6 calatorii dus intors pe an calendaristic si gratuitate transport urban cu mijloace de transport in comun de suprafata si cu metrourl.

Beneficiaza de aceste facilitati si urmatoarele persoane:

- insotitorii persoanelor cu handicap grav, in prezenta acestora;
- insotitorii adultilor cu handicap auditiv si mintal accentuat, in prezenta acestora, pe baza anchetei sociale;
- asistentii personali ai persoanelor cu handicap grav;
- asistentii personali profesionisti ai persoanelor cu handicap grav sau accentuat.

Persoanele adulte cu handicap grav sau accentuat pot beneficia **de credit** a carui dobanda se suporta din bugetul de stat, prin transferuri de la bugetul Autoritatii Nationale pentru Persoanele cu Handicap la bugetele directiilor generale de asistenta sociala si protectia copilului judetene, respectiv locale ale sectoarelor municipiului Bucuresti, in baza unui contract privind angajamentul de plata a dobanzii pentru achizitionarea unui singur autovehicul si pentru adaptarea unei locuinte conform nevoilor individuale de acces, cu conditia platii la scadenta a ratelor creditului, dar si cu

conditia ca valoarea creditului sa nu depaseasca 10.000 de euro, iar returnarea creditului sa nu depaseasca 10 ani. In cazul achizitionarii de autovehicule adaptate special pentru transportul persoanelor cu handicap netransferabile, dependente de scaunul cu rotile, valoarea creditului nu poate depasi 20.000 de euro, perioada de rambursare fiind de 15 ani. (art. 27)

Persoanele cu handicap precum si insotitorii acestora sau, dupa caz, asistarii personali ai acestora, detinatoari de autoturisme, beneficiaza de scutire de la plata tarifului de utilizare a retelelor de drumuri nationale, prevazut in Ordonanta Guvernului nr. 15/2002 privind introducerea tarifului de utilizare a retelei de drumuri nationale din Romania. (art. 28)

Persoanele cu handicap sau reprezentantii legali ai acestora, la cerere, pot beneficia de un card-legitimatie pentru locurile gratuite de parcare. Autovehiculul care transporta o persoana cu handicap posesoare de card-legitimatie beneficiaza de parcare gratuita in locurile special amenajate.

Facilitati fiscale pentru persoane cu dizabilitati **(Cod fiscal – Legea 227/2015)**

Impozitul pe venit

Articolul 60 prevede scutirea de la **plata impozitului pe venit** pentru persoanele fizice cu handicap grav sau accentuat, pentru veniturile realizate din:

- a) activitati independente, realizate in mod individual si/sau intr-o forma de asociere;
- b) salarii si asimilate salariilor, prevazute la art. 76 alin. (1)-(3);
- c) pensii;
- d) activitati agricole, silvicultura si piscicultura, altele decat cele prevazute la art. 105, realizate in mod individual si/sau intr-o forma de asociere fara personalitate juridica;

Contributia de asigurari sociale de sanatate

- Doar pentru venituri realizate in baza Legii 448/2006 (adica **prestatiile sociale**), persoanele cu handicap sunt scutite de la plata contributiei de asigurari sociale de sanatate.
- Contributia de asigurari sociale de sanatate pentru venituri din pensii va fi retinuta doar pentru partea din pensie care depaseste valoarea punctului de pensie.

Impozitul/ taxa pe cladiri

- Potrivit **articolului 456 alineat (1) litera t** - Persoanele cu handicap grav sau accentuat si persoanele incadrate in gradul I de invaliditate, respectiv reprezentantii legali ai minorilor cu handicap grav sau accentuat si ai minorilor incadrati in gradul I de invaliditate nu datoreza impozit/taxa pentru cladirea aflata in proprietate sau co-proprietate folosita ca domiciliu.

Impozitul/ taxa pe teren

- **Articolul 464 alineat 1, litera t** prevede ca persoanele cu handicap grav sau accentuat si persoanele incadrate in gradul I de invaliditate, respectiv reprezentantii legali ai minorilor cu handicap grav sau accentuat si ai minorilor incadrati in gradul I de invaliditate nu datoreza impozit/taxa pentru terenul aferent cladirii de domiciliu, aflat in proprietatea sau co-proprietatea acestora.

Impozitul pe mijloacele de transport

- La **articolul 469 alineat 1, litera b**, legiuitorul prevede ca persoanele cu handicap grav sau accentuat si persoanele incadrate in gradul I de invaliditate, respectiv reprezentantii legali ai minorilor cu handicap grav sau accentuat si ai minorilor incadrati in gradul I de invaliditate nu datoreza impozit pentru mijloacele de transport aflate in proprietatea sau coproprietatea, pentru un singur mijloc de transport, la alegerea contribuabilului.

Baza legislativă:

- **Legea 448/2006** privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, republicată, cu modificările și completările ulterioare;
- **Hotărârea nr.268/2007** pentru aprobarea normelor metodologice de aplicare a Legii 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap.
- **Ordinul nr. 62/2007** din 23/04/2007 pentru aprobarea Instrucțiunilor privind legitimația pentru transportul urban cu mijloace de transport în comun de suprafață pentru persoanele cu handicap și modelul acesteia;
- **Ordinul nr.223** privind implementarea formatului unic al cardului-legitimație de parcare pentru persoanele cu handicap;
- **Hotărârea Guvernului nr. 680/2007** pentru aprobarea Normelor metodologice privind modalitatea de acordare a drepturilor la transport interurban gratuit persoanelor cu handicap.
- **OUG nr. 86/2008**, pentru modificarea Legii nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap.
- **Hotărâre nr. 23/2010** din 06/01/2010 privind aprobarea standardelor de cost pentru serviciile sociale;
- **Hotărâre nr. 89/2010** din 05/02/2010 pentru modificarea și completarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 268/2007 ;
- **Hotărârea nr. 430/2008** privind aprobarea metodologiei privind organizarea și funcționarea comisiei de evaluare a persoanelor adulte cu handicap;
- **Hotărâre nr. 884/2009** din 29/07/2009 pentru modificarea și completarea Normelor metodologice privind modalitatea de acordare a drepturilor la transport interurban gratuit persoanelor cu handicap, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 680/2007
- **Lege nr. 207/2009** din 02/06/2009 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 86/2008 pentru modificarea Legii nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap
- **Legea 360/2009** pentru modificarea lit. a) a art. 26 din Legea nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap. Lege nr. 360/2009
- **Lege nr. 359/2009** din 20/11/2009 pentru modificarea art. 20 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap
- **Codul fiscal – Legea 227/2015**

